

Inclusief onderwijs: minder spanning met meer interculturele kennis

De snel toegenomen culturele diversiteit in het mbo werkt waardegedreven spanningen in de hand waar docenten niet altijd goed raad mee weten. Dat blijkt uit promotieonderzoek van Kennedy Tielman (Education & Learning Sciences).

Tielman werkt al jarenlang als docentenopleider aan de Fontys hogeschool. Hij ziet dat veel docenten worstelen met inclusie. Ze voelen bijvoorbeeld spanning als ‘moeilijke onderwerpen’ ter sprake komen in hun multiculturele klassen, zoals seksualiteit, politiek of religie. Daarbij lopen de discussies soms zo hoog op dat docenten bepaalde onderwerpen maar niet meer aansnijden, weet Tielman. Zijn onderzoek betreft specifiek het middelbaar beroepsonderwijs, maar hij sluit niet uit dat er parallellen te trekken zijn met het hoger onderwijs.

Lerarenopleiding

In het mbo is de culturele diversiteit de afgelopen jaren fors toegenomen. In sommige grote steden heeft inmiddels zo’n 80 procent van de studenten een multiculturele achtergrond. Dat maakt dat

‘Docenten die bereid zijn vanuit meerdere perspectieven naar gedrag te kijken, ervaren minder spanning’

docenten niet alleen hun vak goed moeten kunnen doceren, maar ook in staat moeten zijn een cultureel diverse klas te faciliteren.

Dat gaat niet vanzelf, zeker niet nu culturele diversiteit steeds veelomvattender wordt. ‘Naast iemands culturele achtergrond is de vraag of iemand eerste, tweede of derde generatie is, nu ook een factor om rekening mee te houden. Daarom wordt nu wel gesproken over superdiversiteit’, legt Tielman uit.

Foto Sam-Balye / Unsplash

Voor zijn onderzoek bevroeg hij in totaal 900 docenten van 20 verschillende mbo-scholen, waar minimaal 60 procent van de studenten een migratieachtergrond heeft. De helft van die docenten gaf aan af en toe waardegedreven spanning te voelen; 13 procent voelt het regelmatig. Tielman vond een duidelijk verband tussen kennis en spanning: hoe meer multiculturele kennis een docent heeft, hoe relaxter hij of zij in ‘de wedstrijd’ zit. ‘Als je weet dat een student je niet aankijkt vanwege een bepaalde culturele reden, dan kun je nog steeds zeggen: ‘ik vind het prettig als je me aankijkt’. Maar het levert een docent minder spanning op als je de achtergrond kent van dat gedrag.’ Tielman vindt dan ook dat de lerarenopleidingen meer aandacht moeten schenken aan multiculturele kennis.

Tielman vond ook een ander, ogenschijn-

lijk opmerkelijker verband: hoe hoger iemand de eigen multiculturele vaardigheid inschatte, hoe meer spanning die docent rapporteerde. Tielman vindt dat niet per se tegenstrijdig. ‘Naarmate mensen multicultureel vaardiger zijn, zullen ze spanningsvelden eerder herkennen. Daarnaast worden dat soort vaardige docenten waarschijnlijk vaker voor ‘lastige’ klassen gezet.’

Beste intenties

Hij is ervan overtuigd dat vrijwel alle docenten met de beste intenties voor de klas staan. Hij vindt ook niet dat ze veel dingen fout doen. ‘Maar er zijn wel dingen die ze beter kunnen doen.’ Naast multiculturele kennis vindt hij een open, onderzoekende houding een sleutelfactor. ‘Dat betekent niet dat je als docent geen grenzen mag stellen. Maar praat met je studenten, wees nieuwsgierig naar hun beweegredenen. Docenten die bereid zijn vanuit meerdere perspectieven naar gedrag te kijken, ervaren minder spanning. ME